

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту
економіки та менеджменту

_____ проф. Дзьоба О. Г.

« ____ » _____ 2019 р.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

вид дисципліни

ОБОВ'ЯЗКОВА

обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Банківська система» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Розробник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н. _____

Л. Р. Маринчак

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів

Протокол від «_____» _____ 2019 року № __

Завідувач випускової кафедри фінансів,

д.е.н., професор _____

І. Г. Фадєєва

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Банківська система» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр __1__		Семестр ____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	2	2	2	2		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:						
лекційні заняття	36	8	36	8		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	6	18	6		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	36	76	36	76		
виконання курсової роботи	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	5	10	5	10		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	10	10	10		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	5	35	5	35		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	15	10	15		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до заліку	6	6	6	6		
Форма семестрового контролю	Іспит		Іспит			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Сучасний етап становлення ринкових відносин в економічній системі України характеризується постійним підвищенням ролі банківської системи у стимулюванні економічного зростання. Банківський бізнес сьогодні – це сфера найрізноманітніших послуг клієнтам у всіх секторах економіки – від традиційних депозитно-позикових і розрахунково-касових операцій, що визначають основу банківської справи, до новітніх форм грошово-кредитних відносин та інструментів фінансового ринку. При розгляді діяльності банку в ринковому механізмі господарювання потрібен системний підхід, який дає змогу максимально охопити усі найважливіші напрямки банківської діяльності, взаємодію банків з іншими економічними агентами, ступінь впливу банківського бізнесу на економіку загалом.

Протягом останніх років банківська система України функціонує у складних умовах спаду виробництва, високої інфляції та низької платоспроможності населення, що були спричинені політичною нестабільністю та кризовими явищами в економіці. Фінансові результати з початком настання кризи в багатьох банках набули й продовжують набувати негативних значень, причинами чого стали не тільки негативні зовнішні економічні умови діяльності, але й незадовільний стан банківського менеджменту. Тому професійно володіти питаннями діяльності та функціонування грошового ринку, і зокрема банків, мусить спеціаліст, який має відношення до прийняття економічних рішень у будь-якій сфері національної економіки.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи знань щодо сутності та змісту формування ефективної банківської системи, що є однією з головних проблем сучасного етапу економічного розвитку та отримання ними базової підготовки у сфері банківської справи, формування комплексу теоретичних знань з питань функціонування комерційних банків та їхніх послуг, вивчення особливостей роботи центрального банку як головної складової банківської системи, оволодіння методологічними основами здійснення основних операцій банків і організації взаємовідносин комерційних банків з клієнтами.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

знання:

- розуміти сутність банківської діяльності, особливості виникнення та етапи розвитку банківської системи; організаційні та правові засади діяльності банків в Україні;
- усвідомлювати сутність банку, порядок здійснення активних та пасивних операцій банку;
- розуміти механізм роботи центрального банку, знати його функції, операції та впровадження інструментів грошово-кредитної політики;
- знати методи управління ризиком банку; основи антикризового управління банком; аналізувати показники оцінки фінансової стабільності банку;
- розуміти сутність функціонування банківської системи в умовах глобалізації фінансових ринків; характеризувати форми організації міжнародного банківського бізнесу;
- знати особливості банківського регулювання; організаційні та правові засади антимонопольної політики діяльності банків в Україні;
- засвоїти теоретичні засади і методології проведення банківських операцій та надання банківських послуг, класифікувати банківські операції та послуги;

вміння:

- аналізувати елементи банківської системи в економіці; класифікувати банки за різними ознаками; групувати показники діяльності банків за видами здійснюваних операцій; визначати розмір капіталу банку на основі показників балансового капіталу та регулятивного капіталу;
- вміти розміщати кошти в найбільш привабливі проекти, відкривати клієнтські рахунки, проводити оцінку кредитоспроможності позичальника;
- вміти структурувати інструменти грошово-кредитної політики відповідно до макроекономічних показників економіки, аналізувати функції та операції центрального банку;
- визначати рівень ризику діяльності банку; впорядковувати окремі елементи системи ризик-менеджменту банку; розраховувати показники фінансової стійкості, платоспроможності та прибутковості банку;
- здійснювати моніторинг ринку міжнародних банківських послуг; позиціонувати банки та здійснювані ними послуги на фінансовому ринку в цілому і на окремих його сегментах;
- аналізувати основні етапи здійснення банківського регулювання та нагляду; контролювати роботу банківських установ з питань фінансового моніторингу; групувати показники діяльності банків за економічними нормативами; визначати розмір штрафів та за порушення банківського законодавства;
- набути вміння оперувати нормативно-правовими документами НБУ, аналізувати стан і результат банківських операцій, розв'язувати задачі;

навички:

- вирішення проблемних ситуаційних завдань у професійній діяльності, генерування ідей з урахуванням світового досвіду банківської діяльності;
- здатність ефективно формувати стратегію кредитної політики банку, донести до клієнтів банку інформацію ефективного розміщення грошей;
- розміщення ресурсів у найбільш привабливі проекти, відкриття клієнтських рахунків, проведення оцінки кредитоспроможності позичальника;
- розв'язання проблем валютного регулювання та контролю, використовувати засоби генерації ідей формування стратегії впровадження індикаторів грошового ринку;
- вирішення проблемних ситуаційних завдань щодо мінімізації ризику банку; здатність розробити антикризову стратегію розвитку банку;
- вирішення завдань щодо організації міжнародного банківського бізнесу та застосовування форм міжнародних розрахунків;
- розв'язання питань взаємовідносин між клієнтами і комерційними банками та між НБУ і комерційними банками, оцінювання ефективності банківської діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних компетентностей:

- готовність використовувати понятійно-категоріальний апарат з банківських операцій;
- готовність вивчати та здатність аналізувати нормативну та законодавчу базу, що регулює питання діяльності банків;
- демонструвати вміння забезпечувати раціональне використання власних, залучених та запозичених ресурсів банку;
- здатність знаходити резерви зміцнення фінансової стійкості банку;
- демонструвати вміння оцінювати та аналізувати діяльність комерційного банку за різними напрямками;

- демонструвати вміння використовувати професійні знання та навички при наданні банківських послуг, здійснення операцій з готівкою, пластиковими картками, наданні та погашенні кредитів;

- готовність оцінювати стан, проблеми та перспективи розвитку банківської системи України.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни “Банківська система” характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Основи функціонування та розвитку банківської системи	12	4		
ЗМ1	Теоретичні засади організації банківської системи: сутність, принципи побудови, функції 1.1. Еволюція банківської діяльності 1.2. Суть і функції банків у ринковій економіці 1.3. Сутність банківської системи та її інституціональна структура 1.4. Особливості побудови банківських систем у різних країнах 1.5. Роль банківської системи в економічному розвитку країни	2		ОЛ:3,6,7,11, 16,25,26	
ЗМ2	Банківська система України 2.1. Основні етапи розвитку банківської системи України 2.2 Розбудова національної банківської системи та законодавче підґрунтя її формування 2.3. Стратегія розвитку вітчизняної банківської системи 2.4. Інноваційні технології в банківській діяльності	2		ОЛ:3,6,7,22, 26 ДЛ:12,16	
ЗМ3	Статус та основні напрями діяльності центрального банку 3.1. Статус та основні функції центрального банку. Структура Національного банку України 3.2. Операції центрального банку 3.3. Грошово-кредитна політика НБУ та інструменти її реалізації	2		ОЛ:1,6,7,12, 13,14,26 ДЛ:7,14,15, 23,24	
ЗМ4	Особливості створення та функціонування комерційних банків 4.1. Види банківських установ в Україні 4.2. Порядок реєстрації банків та ліцензування банківської діяльності 4.3. Організаційна структура та управління банком 4.4. Сутність і класифікація банківських операцій	2		ОЛ:3,4,5,6,7, 10,15,22,26,	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ5	Стабільність банківської системи 5.1. Ризик у банківській діяльності 5.2. Стабільність банківської системи та системний ризик 5.3. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банку 5.4. Антикризове управління банківською діяльністю	1		ОЛ:6,7,8,22, 26 ДЛ:3,5,11,13 18	
ЗМ6	Банківська система в умовах глобалізації 6.1. Створення та особливості функціонування міжбанківських об'єднань 6.2. Сфери міжнародного банківського бізнесу 6.3. Іноземний капітал у банківській системі 6.4. Взаємодія національної банківської системи з міжнародними фінансовими організаціями	1		ОЛ:6,7,8,22, 26 ДЛ:2,10	
ЗМ7	Державне регулювання банківської системи 7.1. Регулювання діяльності банків. Антимонопольне регулювання 7.2. Банківський нагляд: завдання та принципи діяльності 7.3. Фінансовий моніторинг 7.4. Міжнародні стандарти банківської діяльності 7.5. Соціальна відповідальність банківського сектору	2		ОЛ:2,6,7,8, 22,26 ДЛ:5,17,18, 19,20	
М 2	Особливості здійснення банками операцій та надання послуг	24	4		
ЗМ8	Операції банків з формування власного капіталу 8.1. Банківські ресурси, їхні види та класифікація 8.2. Структура та функції власного капіталу банку 8.3. Порядок формування основних складових власного капіталу банку 8.4. Регулювання нормативів капіталу банків	2		ОЛ:4,5,15,19 22,26	
ЗМ9	Операції банків із залучення коштів 9.1. Поняття залучених банківських ресурсів 9.2. Характеристика депозитних операцій комерційних банків 9.3. Договірне регулювання вкладних операцій 9.4. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб 9.5. Депозитна політика банків	2		ОЛ:4,5,15,19 20,22,26 ДЛ:4,22	
ЗМ10	Операції банків із запозичення коштів 10.1. Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ 10.2. Суть та значення міжбанківського кредитування 10.3. Види, порядок надання та погашення кредитів рефінансування 10.4. Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань	2		ОЛ:4,5,15,22 26	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ11	Операції банків з обслуговування платіжного обороту 11.1. Поняття системи безготівкових розрахунків та способи їхньої організації 11.2. Порядок відкриття, використання і закриття рахунків у банках 11.3. Характеристика основних форм безготівкових розрахунків 11.4. Порядок здійснення міжбанківських розрахунків	2		ОЛ:4,5,15,22 24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ12	Операції банків з готівкою 12.1. Вимоги до організації готівкових банківських розрахунків 12.2. Порядок здійснення та оформлення касових операцій у банківських установах 12.3. Операції банків з готівкою для своїх клієнтів 12.4. Емісійно-касова діяльність Національного банку України	2		ОЛ:4,5,7,9, 15,17,22,26	
ЗМ13	Операції банків з платіжними картками 13.1. Сутність та основні види платіжних карток 13.2. Емісія, еквайринг та операції із застосуванням платіжних карток 13.3. Національна система масових електронних платежів	2		ОЛ:4,5,15,22 24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ14	Кредитні операції банків 14.1. Класифікація кредитних операцій банків 14.2. Принципи, умови та основні етапи процесу банківського кредитування 14.3. Особливості видачі позик та порядок їхнього оформлення 14.4. Кредитний ризик та методи управління ним 14.5. Оцінювання кредитоспроможності клієнта та форми забезпечення повернення позик 14.6. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків 14.7. Кредитна політика банківських установ 14.8. Особливості надання і погашення окремих видів кредиту	4		ОЛ:4,5,15,21 22,24,26	
ЗМ15	Операції банків з векселями 15.1. Поняття та характеристика основних видів векселів 15.2. Класифікація операцій комерційних банків з векселями 15.3. Порядок здійснення кредитних операцій з векселями 15.4. Гарантійні операції банків з векселями 15.5. Розрахункові та комісійні операції банків з векселями	2		ОЛ:4,5,15,22 24,26	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ16	Операції банків з цінними паперами 16.1. Сутність та класифікація операцій банків з цінними паперами 16.2. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку 16.3. Формування банківського портфеля цінних паперів та методи управління ним 16.4. Банківські послуги на фондовому ринку	2		ОЛ:4,5,15,18 22,23,24,26 ДЛ:6	
ЗМ17	Операції банків в іноземній валюті 17.1. Поняття та класифікація валютних операцій банків 17.2. Відкриття та ведення валютних рахунків клієнтів 17.3. Торговельні операції банків в іноземній валюті 17.4. Неторговельні операції банків в іноземній валюті 17.5. Міжбанківські операції в іноземній валюті 17.6. Управління валютним ризиком комерційного банку	2		ОЛ:4,5,15,22 26 ДЛ:1,9,21	
ЗМ18	Види банківських послуг та особливості їх надання 18.1. Сутність та класифікація банківських послуг 18.2. Характеристика нетрадиційних банківських послуг	2		ОЛ:4,5,15,22 26 ДЛ:25	

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів - 7, модуль 2 – змістових модулів -11.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни “Банківська система” наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Основи функціонування та розвитку банківської системи	6	4		
ЗМ1	Теоретичні засади організації банківської системи: сутність, принципи побудови, функції	1		ОЛ:3,6,7,11,16 25,26	
ЗМ2	Банківська система України	1		ОЛ:3,6,7,22,26 ДЛ:12,16	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ3	Статус та основні напрями діяльності центрального банку	1		ОЛ:1,6,7,12,13 14,26 ДЛ:7,14,15,23, 24	
ЗМ4	Особливості створення та функціонування комерційних банків	1		ОЛ:3,4,5,6,7, 10,15,22,26,	
ЗМ5	Стабільність банківської системи	1		ОЛ:6,7,8,22,26 ДЛ:3,5,11,13, 18	
ЗМ6	Банківська система в умовах глобалізації	0		ОЛ:6,7,8,22,26 ДЛ:2,10	
ЗМ7	Державне регулювання банківської системи	1		ОЛ:2,6,7,8,22, 26 ДЛ:5,17,18,19, 20	
М 2	Особливості здійснення банками операцій та надання послуг	12	4		
ЗМ8	Операції банків з формування власного капіталу	1		ОЛ:4,5,15,19, 22,26	
ЗМ9	Операції банків із залучення коштів	1		ОЛ:4,5,15,19, 20,22,26 ДЛ:4,22	
ЗМ10	Операції банків із запозичення коштів	1		ОЛ:4,5,15,22 26	
ЗМ11	Операції банків з обслуговування платіжного обороту	1		ОЛ:4,5,15,22 24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ12	Операції банків з готівкою	1		ОЛ:4,5,7,9,15, 17,22,26	
ЗМ13	Операції банків з платіжними картками	1		ОЛ:4,5,15,22 24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ14	Кредитні операції банків	2		ОЛ:4,5,15,21, 22,24,26	
ЗМ15	Операції банків з векселями	1		ОЛ:4,5,15,22 24,26	
ЗМ16	Операції банків з цінними паперами	1		ОЛ:4,5,15,18, 22,23,24,26 ДЛ:6	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ17	Операції банків в іноземній валюті	1		ОЛ:4,5,15,22,26 ДЛ:1,9,21	
ЗМ18	Види банківських послуг та особливості їх надання	1		ОЛ:4,5,15,22,26 ДЛ:25	

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що вноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ
М 1	Основи функціонування та розвитку банківської системи	14		
ЗМ1	Теоретичні засади організації банківської системи: сутність, принципи побудови, функції 1.1. Період зародження банку і банківської системи 1.2. Типи банківських систем 1.3. Сучасний стан інтеграції банківської системи України у світовий фінансовий простір.	2	ОЛ:3,6,7,11,16 25,26	
ЗМ2	Банківська система України 2.1. Вплив іноземного капіталу на банківський ринок України 2.2. Проблемні та кризові явища в банківській системі України	2	ОЛ:3,6,7,22,26 ДЛ:12,16	
ЗМ3	Статус та основні напрями діяльності центрального банку 3.1. Центральний банк як аналітичний та інформаційно-статистичний центр банківської системи 3.2. Основні напрями діяльності та перспективи розвитку центральних банків	2	ОЛ:1,6,7,12,13 14,26 ДЛ:7,14,15,23, 24	
ЗМ4	Особливості створення та функціонування комерційних банків 4.1. Обслуговування банками корпоративних суб'єктів економічного господарювання 4.2. Надання та реалізація банківських послуг приватним клієнтам	2	ОЛ:3,4,5,6,7, 10,15,22,26,	
ЗМ5	Стабільність банківської системи 5.1. Реструктуризація банківської системи України в умовах глобалізації фінансових ринків 5.2. Макропруденційне регулювання та нагляд за банківською системою з боку НБУ	2	ОЛ:6,7,8,22,26 ДЛ:3,5,11,13, 18	

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ
ЗМ6	Банківська система в умовах глобалізації 6.1. Діяльність банків у міжнародних фінансових центрах	2	ОЛ:6,7,8,22,26 ДЛ:2,10	
ЗМ7	Державне регулювання банківської системи 7.1. Напрями забезпечення якості фінансового моніторингу 7.2. Сутність та засоби легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом та відмивання грошей	2	ОЛ:2,6,7,8,22,26 ДЛ:5,17,18,19,20	
М 2	Особливості здійснення банками операцій та надання послуг	22		
ЗМ8	Операції банків з формування власного капіталу 8.1. Регулювання нормативів капіталу банківських установ 8.2. Нагляд за дотриманням встановлених нормативів достатності капіталу	2	ОЛ:4,5,15,19,22,26	
ЗМ9	Операції банків із залучення коштів 9.1. Фактори впливу на депозитну діяльність банківських установ 9.2. Порівняльна характеристика депозитних програм банків 9.3. Процентна політика та її вплив на депозитну діяльність банків	2	ОЛ:4,5,15,19,20,22,26 ДЛ:4,22	
ЗМ10	Операції банків із запозичення коштів 10.1. Структура ринку міжбанківських кредитів 10.2. Форми забезпечення міжбанківських кредитів	1	ОЛ:4,5,15,22,26	
ЗМ11	Операції банків з обслуговування платіжного обороту 11.1. Правила документообігу при здійсненні банками безготівкових розрахунків 11.2. Система електронних платежів Національного банку України	1	ОЛ:4,5,15,22,24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ12	Операції банків з готівкою 12.1. Оформлення касових операцій в комерційному банку 12.2. Порядок прогнозування касових оборотів	1	ОЛ:4,5,7,9,15,17,22,26	
ЗМ13	Операції банків з платіжними картками 13.1. Переваги та недоліки використання платіжних карток	1	ОЛ:4,5,15,22,24,26 ДЛ:8,9	
ЗМ14	Кредитні операції банків 14.1. Робота банку з проблемними споживчими кредитами 14.2. Банківське кредитування зовнішньоекономічної діяльності 14.3. Процентна політика банків в процесі кредитування	4	ОЛ:4,5,15,21,22,24,26	
ЗМ15	Операції банків з вексями 15.1. Переваги та недоліки вексельного обліку 15.2. Регулювання вексельного обігу в Україні	2	ОЛ:4,5,15,22,24,26	

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ
ЗМ16	Операції банків з цінними паперами 16.1.Формування резервів на відшкодування можливих втрат за операціями з цінними паперами 16.2. Ризики, пов'язані з обігом цінних паперів 16.3. Показники якості акцій та облігацій	2	ОЛ:4,5,15,18, 22,23,24,26 ДЛ:6	
ЗМ17	Операції банків в іноземній валюті 17.1. Сутність та історія розвитку валютного ринку 17.2. Сучасні проблеми та перспективи розвитку валютного ринку 17.3. Основи фундаментального та технічного аналізу валютного ринку 17.4. Управління валютною позицією банку	4	ОЛ:4,5,15,22, 26 ДЛ:1,9,21	
ЗМ18	Види банківських послуг та особливості їх надання 18.1. Операції банків з дорогоцінними металами	2	ОЛ:4,5,15,22, 26 ДЛ:25	

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Адамик Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: Підручник / Б.П. Адамик. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.
2. Базові принципи ефективного нагляду за банківською діяльністю / Базельський комітет з питань Банківського Нагляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs56.pdf>.
3. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід) : навч. посіб. / С. М. Лаптев, М. П. Денисенко, В. Г. Кабанов, О. С. Любунь. – К.: Професіонал, 2004. – 320 с.
4. Банківські операції [Текст] : підручник / О.В. Дзюблюк, Б.П. Адамик, Я.І. Чайковський, та ін.; за ред. О. В. Дзюблюка. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2013. – 688 с.
5. Банківські операції [Текст] : підр. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. – [3-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.
6. Банківська система України : монографія / [В.В. Коваленко, О.Г. Коренева, К.Ф. Черкашина, О.В. Крухмаль]. – Суми : ДВНЗ “УАБС”, 2010. – 187с.
7. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. проф. Р.І. Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314 с.
8. Дзюблюк О.В. Організація грошово-кредитних відносин в умовах ринкового реформування економіки: монографія / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграф-книга, 2000. – 512 с.
9. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні : Постанова Правління НБУ : затверджена 01.06.2011 р. № 174 / Національний банк України. – Офіційний текст. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до постанови : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0790-11>
10. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління НБУ : затверджена 28.08.2001 р. № 368 / Національний банк України. – Офіційний текст. – [Електронний ресурс] /Режим доступу до постанови : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>
11. Сгоричева С.Б. Організація діяльності банків у зарубіжних країнах: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208с.

12. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч. посіб. / В.В. Коваленко; Українська академія банківської справи Національного банку України. – К.: Знання України, 2006. – 332 с.
13. Козюк В.В. Незалежність центральних банків [Текст]: монографія / В.В. Козюк. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 244 с.
14. Козюк В.В. Сучасні центральні банки: середовище функціонування та монетарні рішення : моногр. / В.В. Козюк. – Тернопіль : Астон, 2001. – 300 с.
15. Косова Т. Д. Банківські операції [Текст] : навч. пос. / Т. Д. Косова, О.Р. Циганов. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 372 с.
16. Мельник П. В. Банківські системи зарубіжних країн – банківські системи зарубіжних країн : підручник / Мельник П. В. – К. : Вид-во ЦУЛ ; Алерта. – 2010. – 574 с.
17. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: постанова Правління НБУ: прийнята 15.12.2004 року № 637 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>
18. Положення про депозитарну діяльність: постанова Правління НБУ : прийнята 17.10.2006 р. № 999 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1228-12>
19. Положення про порядок збільшення (зменшення) розміру статутного капіталу акціонерного товариства: постанова Правління НБУ: прийнята 22.02.2007 р. № 387 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0280-07>
20. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: постанова Правління НБУ: прийнята 03.12.2003 року № 516 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>
21. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: постанова Правління НБУ: прийнята 06.07.2000 року № 279 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00>
22. Про банки і банківську діяльність: закон України: прийнятий 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
23. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати: закон України: прийнятий 19.06.2003р. № 979-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – №1. – с. 1.
24. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: закон України: прийнятий 05.04.2001 р. № 2346-III / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 29. – С. 137. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
25. Скоморович І.Г., Реверчук с.К., Малик Я.Й. Історія грошей і банківництва: Підручник / За заг. ред. С.К. Реверчука. – К.: Атака, 2004. – 340 с.
26. Холодна Ю. Є. Банківська система : навчальний посібник / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 316 с.

4.2 Додаткова література

1. Дзюблюк О.В. Валютна політика [Текст]: Підручник / О.В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с. (Вища освіта ХХІ століття).
2. Дзюблюк О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки [Текст] / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграфкнига, 2000. – 512 с.

3. Джулай В.О. Інструменти антикризового управління в банківському секторі економіки / В.О. Джулай // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2008. – №3. – С. 86–89.

4. Дмитрієва О.А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О.А. Дмитрієва // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 15–17.

5. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення [Текст] / М. М. Єрмошенко / Київ, нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2001. – 309 с.

6. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України: Постанова Правління НБУ: затверджена 03.10.2005 р. № 358 / Національний банк України. – Офіційний текст. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до постанови: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Інструкція з організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку України: Постанова Правління НБУ: затверджена 11.11.2008 №365 / Національний банк України. – Офіційний текст. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до постанови: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: постанова Правління НБУ: затверджена 21.01.2004 р. № 22. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – № 5. – С. 46 – 110. / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

9. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: постанова Правління НБУ: затверджена 12.11.2003 р. № 492 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – № 2. – С. 3 – 70. / Національний банк України. – Офіційний текст. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

10. Коваленко В.В. Доступ іноземного капіталу в банківську систему України в умовах поглиблення інтеграційних процесів / В.В. Коваленко // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса: ОДЕУ, 2006. – Вип. 24. – С. 86– 92.

11. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228с.

12. Меренкова О.В. Інноваційні технології банківської діяльності як елемент сучасного економічного мислення / О. В. Меренкова // Сучасна картина світу: Природа, суспільство, людина: збірник наукових праць. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – С. 186-194.

13. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 02.08.2004 р. № 361.

14. Міщенко В.І. Центральні банки: організаційно-правові засади [Текст]: підр. / В.І. Міщенко, В.Л. Кротюк. – К.: Знання, КОО. – 2004. – 372 с.

15. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. – 404 с.

16. Політюк Л.Г., Маленька Е.Ю. Розвиток Інтернет-банкінгу як форми вдосконалення дистанційного керування в банківській системі / Л.Г. Політюк, Е.Ю. Маленька // Часопис економічних реформ. – 2011. – № 2. – С. 66-68.

17. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», № 2258-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=249-15>.

18. Осадчий Є.С. Світовий досвід з проблемними банками / Є.С. Осадчий // Фінанси, облік і аудит. – 2012. – №19. – С. 131-138

19. Положення про структуру системи банківського нагляду Національного банку України та його повноваження щодо адекватного реагування на порушення в діяльності комерційних банків, затв. постановою Правління Національного банку України від

17.11.1997 р. №380 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/spart77/inx77237.htm>

20. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління НБУ від 14.05.2003 № 189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

21. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: закон України: прийнятий 23.09.1994 р. №185/94 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону: <http://iportal.rada.gov.ua/>.

22. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: закон України: прийнятий 23.02.2012 р. № 4452-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/page>

23. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: Підручник / За ред. А. М. Мороза та М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.

24. Шаров О. Центральний банк у XXI сторіччі: виклики та рішення [Текст] / О. Шаров // Вісник НБУ. – 2009. – № 7. – С. 60-63.

25. Шевцова М. Ю., Солодовник Ю. О. Ринок банківських послуг: динаміка розвитку та сегментації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201152/149-155.pdf>

4.3 Література та методичне забезпечення практичних занять

Маринчак Л. Р. Банківські операції: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома модулями М1 і М2. Контроль за кожним модулем передбачає перевірку теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Банківська система”

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1	10
Контроль засвоєння практичних навиків модуля М1	25
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М2	20
Контроль засвоєння практичних навиків модуля М2	45
Усього	100

Іспитова оцінка з дисципліни оцінюється відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни